

Sygn. akt III AUa 280/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 października 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSA Krystyna Merker (spr.)
Sędziowie	SSA Małgorzata Woźnowska-Gallos SSA Krystyna Budzianowska
Protokolant	Aneta Szafruga

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2012r. w Katowicach

sprawy z odwołania W. S. (W. S.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o emeryturę górniczą

na skutek apelacji ubezpieczonego W. S.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach

z dnia 24 listopada 2011r. sygn. akt VIII U 1788/11

oddala apelację.

/-/ SSA M. Woźnowska-Gallos /-/ SSA K. Merker /-/ SSA K. Budzianowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 280 /12

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gliwicach oddalił odwołanie ubezpieczonego W. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 6 lipca 2011r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do górniczej emerytury.

Sąd Okręgowy ustalił, że już w 2009r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę górniczą a jego odwołanie zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 23 kwietnia 2010r. w sprawie o sygn. akt VIII U 93/10.

Sąd ustalił wówczas, że staż górniczy ubezpieczonego wynosi 19 lat 1 miesiąc i 25 dni.

Organ rentowy wydał nową decyzję z dnia 6 lipca 2011r. na mocy art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z FUS i odmawiając ubezpieczonemu prawa do górniczej emerytury wskazał, że ubezpieczony udowodnił jedynie 12 lat, 2 miesiące i 14 dni takiej pracy, w tym 8 lat, 7 miesięcy i 20 dni pracy górniczej określonej w art. 50c ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy rozpoznając odwołanie ustalił, iż z akt emerytalnych wynika, że ubezpieczony pracował w zakładach górniczych:

- w Kopalniach i Zakładach (...) od 29 sierpnia 1979 roku do 3 maja 1984 roku na stanowisku tokarza - to nie była praca górnicza,
- od 1 kwietnia 1985 roku do 22 grudnia 1993 roku w Ośrodku (...) na stanowiskach ślusarza, mechanika aparatury kontrolno-pomiarowej i specjalisty górnika kopalni otworowej. Za ten okres przedłożył świadectwo wykonywania pracy górniczej, tj. 8 lat, 8 miesięcy i 22 dni,
- od 23 grudnia 1993 roku do 31 stycznia 1994 roku w Kopalniach i Zakładach (...) na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej; - za ten okres również przedłożył świadectwo wykonywania pracy górniczej, tj. 1 miesiąc i 9 dni,
- od 4 maja 1994 roku do 14 października 2001 roku był pracownikiem Kopalni i Zakładów (...) w likwidacji pracując na stanowisku górnika kopalni otworowej. Świadectwo pracy górniczej znajduje się w aktach emerytalnych, tj. 7 lat, 5 miesięcy i 11 dni.

Innych okresów pracy górniczej nie posiada. Ogólny okres pracy górniczej wyniósł 16 lat, 3 miesiące i 12 dni. Był ratownikiem górniczym w okresach od:

- 30 maja 1987 roku do 30 czerwca 1988 roku, tj. przez 1 rok, 1 miesiąc i 1 dzień,
- 1 października 1988 roku do 22 grudnia 1993 roku, tj. przez 5 lat, 2 miesiące i 22 dni,
- 27 maja 1994 roku do 14 października 2001 roku.

Sąd Okręgowy powołał się na stan faktyczny ze sprawy VIII U 93/10 oraz uzasadnienie wyroku z dnia 23 kwietnia 2010r. i ustalił, że praca wykonywana przez skarżącego

w Ośrodku (...) jest pracą górniczą. Z treści dokumentów znajdujących się w aktach rentowych, w aktach osobowych wynika, że odwołujący w okresie od dnia 1 sierpnia 1986 roku do dnia 22 grudnia 1993 roku był zatrudniony w Ośrodku (...) w T. na stanowisku specjalisty górnika kopalni otworowej. Sąd wyjaśnił, że „Ośrodek (...) był jednostką badawczo-rozwojową

w rozumieniu przepisów art.207 ustawy z dnia 25 lipca 1985 roku o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz.U. Nr 33, poz.338 ze zm.), utworzoną zarządzeniem Ministra Przemysłu Chemicznego z dnia 5 kwietnia 1971 roku, zmienionym Zarządzeniem Nr 18/Org.86 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 17 lutego 1986 roku oraz zarządzeniem

Nr 153/Org/91 Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 2 grudnia 1991 roku nie publikowane. Powyższy ośrodek został zlikwidowany w dniu 31 sierpnia 2005 roku na mocy rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 2 lutego 2009 roku (Dz.U. Nr 23, poz.202). (...) był w latach 1971-2009 przedsiębiorstwem robót górniczych wykonującym roboty na rzecz kopalni odkrywkowych i otworowych siarki, zarówno w rozumieniu art.2 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 28 maja 1983 roku (Dz.U. Nr 30, poz.154 z 1995r.), jak również art.50c ust.1 pkt 4 ustawy emerytalnej (Dz.U. Nr 153, poz.1227 z 2009r.). Nadto należy wskazać, iż gdyby nawet wyżej wymieniony Ośrodek (...) nie posiadał statusu zakładu górniczego, to i tak o uznaniu za pracę górniczą pracy wykonywanej w tym ośrodku decydowałoby ze względu na miejsce jej wykonywania to, czy wykonywał on pracę na stanowisku, na którym zatrudnienie uważa się za pracę górniczą (por.wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1998 roku, sygn. akt II UKN 531/97, zam. OSNAP

nr 5/1999, poz.188 oraz uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 7 marca 2009r., sygn. akt III AUa 3/09, str.4)”.
Sąd powołał treść przesłuchania świadków T. S., J. K., S. S. powołanych przed tut. Sądem w sprawie o sygn. akt VIII U 93/10 oraz treść przesłuchania ubezpieczonego, odwołujący również w okresie od dnia 1 sierpnia 1986 roku do dnia 22 grudnia 1993 roku, tak jak w poprzednim okresie od dnia 1 kwietnia 1985 roku do dnia 31 lipca 1986 roku, pracował stale przy robotach górniczych w Otworowej Kopalni (...) jako górnik kopalni otworowej, w pełnym wymiarze czasu na polach górniczych. Wykonywał on prace przy obsłudze sterowni otworów wydobywczych siarki, tj. przy nadzorowaniu procesu przepływu gorącej siarki z otworów wydobywczych.

Ubezpieczony w toku przesłuchania w całości podtrzymał wcześniej złożone zeznania.

Zdaniem Sądu Okręgowego do okresu zaliczonego przez organ rentowy w ilości 12 lat, 2 miesiące i 12 dni pracy górniczej należy również zaliczyć okres od 1 kwietnia 1985 roku do 22 grudnia 1993 roku w Ośrodku (...) na stanowiskach ślusarza aparatury pomiarowej i górnika, tj. kolejne 8 lat, 8 miesięcy i 22 dni. Biorąc pod uwagę, że w czasie tej pracy przez 6 lat, 6 miesięcy i 3 dni był ratownikiem, to staż pracy górniczej ulega zwiększeniu o 3 lata, 3 miesiące. Innych okresów pracy górniczej ubezpieczony nie posiada.

Według wyliczeń Sądu Okręgowego ubezpieczony, który wiek emerytalny 50 lat osiągnął w dniu(...) 2009r nie legitymuje się 25 letnim okresem pracy górniczej wymaganym w art. 50a ustawy emerytalnej z dnia 17 grudnia 1998r. co spowodowało oddalenie odwołania.

Od powyższego wyroku apelację wniósł pełnomocnik ubezpieczonego i domagał się jego zmiany poprzez uwzględnienie odwołania i ustalenie prawa ubezpieczonego do emerytury górniczej oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Pełnomocnik ubezpieczonego podniósł, że ustalony przez Sąd Okręgowy okres pracy górniczej nie daje okresu zatrudnienia uprawniającego do emerytury górniczej, albowiem łącznie z okresami pracy równorzędnej i po odjęciu okresów zasiłku chorobowego nie daje on 25 lat wykonywania pracy górniczej.

Z takim wyliczeniem okresów pracy górniczej wnioskodawca się zgadza lecz nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu I instancji, iż nie udowodnił on żadnych innych okresów pracy równorzędnej z pracą górniczą.

Zdaniem wnioskodawcy okresem takim jest okres zatrudnienia od 15 października 2001 roku przez okres 5 lat, tj. do 15 października 2006 roku, albowiem stosownie do przepisu art.50c ust.2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - za pracę równorzędną z pracą górniczą uważa się zatrudnienie, nie dłuższe niż 5 lat, do których pracownicy wykonujący prace określone w ust.1 przeszli w związku z likwidacją kopalni, zakładu górniczego, przedsiębiorstw lub innego podmiotu, o którym mowa w ust.1-4. Przepis ten ma wprost zastosowanie do wnioskodawcy, albowiem rozwiązanie umowy nastąpiło w związku z wyżej wskazanymi okolicznościami.

Skoro więc to wnioskodawca wykonywał pracę górniczą lub równorzędną przez okres ponad 28 lat - jest osobą uprawnioną do emerytury górniczej.

Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny w Katowicach rozpoznając apelację zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Mimo bowiem trafnego zarzutu zawartego w apelacji pełnomocnika ubezpieczonego w zakresie doliczenia do okresu pracy górniczej ubezpieczonego okresu równorzędnego nie dłuższego niż 5 lat, to jest okresu zatrudnienia po likwidacji Kopalni i Zakładów (...) na mocy art.50 c ust.2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009r.,

Nr 153, poz. 1227 ze zm.) - ubezpieczony nawet po doliczeniu powyższego okresu pracy równorzędnej nie spełnia warunku 25 lat pracy górniczej i równorzędnej określonej przepisem art. 50a ustawy do przyznania prawa do emerytury górniczej.

Zgodnie bowiem z treścią art. 50a wymienionej ustawy prawo do górniczej emerytury przysługuje górnikowi, który osiągnął wiek 50 lat i posiada okres pracy górniczej i równorzędnej wynoszący 25 lat, w tym 15 pracy górniczej z art. 50c ust. 1.

Sąd Apelacyjny dokonał dokładnego wyliczenia okresów pracy górniczej ubezpieczonego wobec braku precyzyjnego podania tych okresów zarówno w uzasadnieniu wyroku Sądu I Instancji jak i w uzasadnieniu apelacji.

Okres uznany przez organ rentowy to okres pracy górniczej ubezpieczonego wraz z okresami pracy w wymiarze półtorakrotnym z tytułu członkostwa w drużynie ratowniczej wynoszący 12 lat, 2 miesiące i 14 dni w tym 8 lat, 7 miesięcy i 20 dni okresów pracy górniczej określonej art. 50c ust. 1

Na wyliczony przez organ rentowy okres 8 lat, 7 miesięcy i 20 dni pracy składa się praca w okresie:

- od 01.04.1985r. do 31.07.1986r. w Ośrodku (...)

(...) na stanowisku ślusarza mechanika

aparatury kontrolno-pomiarowej,

- od 23.12.1993r. do 31.01.1994r. w Kopalniach i Zakładach (...)

(...) na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej,

- od 04.05.1994r. do 14.10.2001r. w Kopalni i Zakładach Przetwórczych

(...) w likwidacji na stanowisku górnika kopalni otworowej.

Do powyższego okresu organ rentowy doliczył zwiększenie z tytułu członkostwa

w drużynie ratowniczej w Kopalniach i Zakładach Przetwórczych (...)

w okresie od 27.05.1994r. do 14.10.2001r. w wymiarze 3 lat, 6 miesięcy i 20 dni, co dało bezsporny okres pracy górniczej w wymiarze 12 lat, 2 miesięcy i 14 dni.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego sporny okres w Ośrodku (...) gdy ubezpieczony pracował na stanowisku specjalisty górnika kopalni otworowej od 1.08.1986r. do 22.12.1993r. należy ubezpieczonemu zaliczyć. Wcześniejszy okres zatrudnienia w tym zakładzie pracy od dnia 1.04.1985r. do 31.07.1986r. organ rentowy zaliczył, ponieważ nie miał wątpliwości co do stanowiska ubezpieczonego jak i statusu (...) jako przedsiębiorstwa górniczego wykonującego roboty na rzecz kopalni otworowej siarki.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, jak to wynika z zebranego materiału dowodowego, ubezpieczony mimo nazwania stanowiska, które zajmował w spornym okresie jako specjalisty górnika kopalni otworowej faktycznie wykonywał prace na stanowisku określonym w załączniku nr 1 poz. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995r. nr 2, poz. 8), to jest pracą górnika kopalni otworowej.

Prawidłowe są ustalenia Sądu Okręgowego do uznania (...)

za przedsiębiorstwo robót górniczych wykonujących roboty na rzecz kopalni siarki w rozumieniu art. 50c ust. 1 pkt 4 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Gdyby jednak nawet wymienione przedsiębiorstwo nie posiadało statusu zakładu górniczego, to i tak o ewentualnym uznaniu za pracę górniczą pracy wykonywanej w tym przedsiębiorstwie przez ubezpieczonego decydowałyby - ze względu na miejsce jej wykonywania - to, czy wykonywał on pracę na stanowisku, na którym zatrudnienie uważa się za pracę górniczą (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1998r., II UK 531/97, OSNP 1999 nr 5, poz. 188).

Ubezpieczony w tym spornym okresie, będąc pracownikiem (...), pracował w pełnym wymiarze czasu pracy jako górnik kopalni otworowej przy robotach górniczych na terenie otworowej kopalni siarki a więc wykonywał pracę, o której jest mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 wymienionej ustawy.

Okres pracy od 01.08.1986r. do 22.12.1993r. wynosi łącznie z zasiłkami chorobowymi 7 lat 4 miesiące i 22 dni. Od tego okresu należy odliczyć okres pobierania zasiłków chorobowych w wymiarze 111 dni, to jest 3 miesiące i 21 dni (zestawienie k. 15 a.r.). Zatem okres tej pracy górniczej wynosi 7 lat, 1 miesiąc i 1 dzień.

Po doliczeniu do okresu uznanego przez organ rentowy jako praca z art. 50c ust. 1 ustawy w ilości 8 lat, 7 miesięcy i 20 dni okresu 7 lat, 1 miesiąca i 1 dnia łączny okres pracy ubezpieczonego jako pracy górniczej określonej artykułem 50c ust. 1 ustawy wynosi 15 lat, 8 miesięcy i 21 dni.

Natomiast cały okres pracy górniczej wynosi 19 lat, 3 miesiące i 15 dni, gdyż taka jest suma okresu uznanego przez organ rentowy w ilości 12 lat, 2 miesiące i 14 dni oraz okresu pracy uznanego przez Sąd od 01.08.1986r. do 22.12.1993r. w ilości 7 lat, 1 miesiąc i 1 dzień bez zasiłków chorobowych.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego do powyższego okresu nie podlega już wliczeniu w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury okres z tytułu przynależności do drużyny ratowniczej w czasie pracy w (...) okresie od dnia 30.05.1987r. do 30.06.1988r., od 01.10.1988r. do 15.09.1992r., od 01.10.1992r. do 28.12.1992r. i od 09.01.1993 do 28.09.1993r.

Odmienne stanowisko Sądu Okręgowego o zaliczeniu powyższego okresu jest nie trafne.

Zaliczenie takie byłoby możliwe jedynie wówczas, gdyby praca ta odpowiadała kryteriom określonym w art. 50d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z treścią tego przepisu okres pracy w drużynach ratowniczych zalicza się w wymiarze półtorakrotnym tylko pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego. Wykładnia gramatyczna omawianego przepisu musi zatem prowadzić do wniosku, iż warunkiem zaliczenia pracy w drużynie ratowniczej jest pozostawanie w zatrudnieniu w kopalni siarki. Z zaliczenia okresu pracy górniczej w wymiarze półtorakrotnym nie może więc skorzystać osoba, która nie była pracownikiem kopalni siarki (osobą pozostającą z kopalnią siarki w stosunku pracy) lecz - jak ubezpieczony pracownikiem przedsiębiorstwa wykonującego roboty górnicze na rzecz kopalni siarki.

Zasadnie natomiast zarzucił w apelacji pełnomocnik ubezpieczonego, że Sąd Okręgowy nie wziął pod uwagę okoliczności związanej z zatrudnieniem ubezpieczonego po likwidacji Kopalni i Zakładów (...), która nastąpiła decyzją nr 85 Ministra Skarbu z dnia 29.08.2001r.

Zgodnie bowiem z art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy zatrudnienie przy innych pracach, nie dłuższe niż 5 lat, do których pracownicy wykonujący prace określone w ust. 1 i w pkt 1 i 2 przeszli w związku z likwidacją kopalni, zakładu górniczego, przedsiębiorstwa lub innego podmiotu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-4, uważa się za pracę równorzędną z pracą górniczą.

Ubezpieczony po likwidacji kopalni pobierał najpierw zasiłek dla bezrobotnych przez okres od 23.10.2001r. do 22.10.2002r. a następnie od 24.10.2002r. przeszedł do innego nie górniczego zatrudnienia przez okres ponad 5 lat, które na mocy art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy podlega zaliczeniu w wymiarze nie dłuższym niż 5 lat.

Należy również powołać się na pogląd zawarty w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 sierpnia 2012r. sygn. akt. I UK 117/12, że przepis art. 50c ust. 2 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach uznaje za pracę równorzędną z pracą górniczą zatrudnienie przy innych pracach („niegórnicy”), nie dłuższe niż 5 lat, do których pracownicy wykonujący prace określone w ust. 1 i w pkt 1 i 2 przeszli w związku z likwidacją kopalni, zakładu górniczego, przedsiębiorstwa lub innego podmiotu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1-4, które pozostaje w nie tylko w bezpośrednim związku czasowym z utratą górniczego zatrudnienia, ale także w związku przyczynowo-normatywnym z poprzednio wykonywaną pracą górniczą, bez której utraty oraz braku możliwości znalezienia zatrudnienia w górnictwie górnik nadal wykonywałby pracę górniczą.

Po doliczeniu do okresu pracy górniczej w wysokości 19 lat 3 miesięcy i 15 dni okresu 5 lat pracy równorzędnej ubezpieczony legitymuje się okresem pracy górniczej i równorzędnej, który wynosi 24 lata, 3 miesiące i 15 dni w tym 15 lat, 8 miesięcy i 21 dni okresów pracy górniczej określonej w art.50c ust. 1 ustawy.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że ubezpieczony nie mógł skutecznie ubiegać się o prawo do górniczej emerytury określonej treścią przepisu art. 50a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem nie legitymował się wymaganym okresem pracy górniczej i równorzędnej wynoszącym 25 lat.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji i orzekł jak w sentencji na mocy art. 385 k.p.c.

/-/ SSA M. Woźnowska-Gallos /-/ SSA K. Merker /-/ SSA K. Budzianowska

Sędzia Przewodniczący Sędzia

JM